

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: דבורה	שם משפחה: רכניצר
-------------------	---------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים: קרמינצר	בלועזית Kremnitzer	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: קרמינצר
תאריך לידה: 25/03/1937	מין: ז / נ	שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: דורה
ארץ לידה: פולין	בלועזית Lvov	מקום לידה (ישוב, מחוז): לבוב
שם פרטי ושם נעורים של האם: שמעיה קרינה עטרה		שם פרטי של האב: חיים
שם נעורים של האישה:		שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):
ארץ המגורים: פולין	בלועזית Lvov	מגורים קבוע לפני המלחמה: לבוב
חבר בארגון או בתנועה:	מקצוע לפני המלחמה:	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): לבוב, סקאלה פודולקס – פולין בגבול רוסיה, קייב, רוסטונדונו, דג'סטאן-הים הכספי, מחצ'קלה (גרזיה של היום) האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
תאריך השחרור: 5.1945	מקום השחרור:	
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? רוסיה		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? סאלפלדן-אוסטריה, אבילאנו טורינו – איטליה, בוסולנו – איטליה
שם האנייה (אם עלה בדרך הים): טטי	שנת עליה: 1948	מקומות/מחנות בדרך לארץ: ג'נואה איטליה

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):
נא לכתוב בגוף ראשון
אבי היה פילוסוף ומרצה, אמי היתה תופרת. בפרוץ המלחמה הייתי בת שנתיים.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

ב-1940 כשהייתי בת שלוש, עלינו על רכבת מסע פתוחה מפולין לכיוון רוסיה עם פליטים יהודים. במהלך הנסיעה הפציצו את הרכבת ואנחנו ברחנו לתוך היערות. היינו בבריחה קבועה והגרמנים היו כל הזמן בעקבותינו. כשהגענו לרוסיה לקחו את אבי לצבא הרוסי והוא נהרג. הגענו לדג'סטון, לכפר בשם קזאירט, שהיה ממוקם על צלע ההר עם תושבים כנראה קווקזים. נשארנו שם לתקופה ואימי התפרנסה מתפירת בגדים לתושבי המקום וכך שרדנו, אך לא היה לנו איפה לגור ובכל פעם ישנו במקומות שונים, באורות, ברחוב. לא היו לנו בגדים להחלפה וישנתי חודשים עם אותו בגד והייתי מלאה בכינים בגופי. הייתי רעבה כל הזמן. אימי ירדה מהכפר וקיבלה עבודה בבית חרושת לנשק תמורת אוכל ומגורים. היא הייתה בודקת פגזים בידיים חשופות והרבה פעמים קפאו לה האצבעות. היה מאוד קר שם ולא היו לנו שמיכות.. לבסוף החליטה אמי לעזוב את המקום. ברחנו ואימי השאירה שם את כל המסמכים שלנו כדי שלא ידעו מי אנחנו בדרכים. עלינו על רכבת ובלילה, מאחר שלא יכולנו לקנות כרטיס לרכבת, התיישבנו במדרגות של הרכבת לאורך כל הנסיעה בקור. ככה נסענו כברת דרך ארוכה ומרוב קור קפאנו והתחלתי לבכות. מישהו מתוך הרכבת שמע אותנו, פתח את הדלת ובזיק של רחמנות הכניס אותנו פנימה ונתנו לנו משהו לאכול ומשהו חם לשתות. אני הייתי על סף מוות ואמא עם שתי ידיים קפואות. ירדנו מהרכבת באזור שהיה שדה תעופה של בסיס צבאי שהיה בתוך בונקר כך שלא ראו את המטוסים. אימי קיבלה עבודה ומגורים בתוך הבונקר. קיבלנו מעט אוכל ואני זוכרת שאכלנו מרק עדשים. אמי עבדה במתפרה. היא גם תפרה לעובדות חולצות מבדים של מצנחים פגומים וכך רכשה את ליבן. כבר מלאו לי ארבע (שנת 1945). מפקד המחנה, שכנראה היה יהודי או שפשוט היה איש רחמן, חיבב מאוד את אימי והיה משוחח איתה הרבה ודאג לנו מאוד, בייחוד אחרי שהייתה לי תאונה בה נפלתי בין פסי הרכבת שהיו באזור ונפצעתי אנושות בידיים וברגליים ובנס ניצלתי.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

כשנגמרה המלחמה מפקד המחנה נתן לנו "כרטיס לחיים", כרטיס רכבת פתוח שכל מה שהיה צריך לעשות איתו זה להחתיים בין הרכבות שעלינו עליהם וכך אף אחד לא הציק לנו ועברנו את הנסיעה בשקט. הגענו לרוסיה ואמי הצליחה לאתר חלק מהמשפחה של אבי, אין לי מושג איך היא עשתה זאת. גרנו אצלם ואימי עבדה בשבילם בתור עוזרת בית. הם ניצלו את תום ליבה והעבידו אותה קשה. דבר טוב אחד שהיה קשור למשפחה זה שלדודתי היה כסף, היא הייתה סוחרת, אז היא הצליחה לשכור קרון מסע ברכבת לפולין וכל המשפחה שלה, כולל אותנו, נסענו לפולין במסע של שבועיים. לדודתי היו מטבעות זהב רבים בשם "נפוליאון", היא פחדה שזה ייגנב בדרך אז היא קנתה כמה קילוגרמים של בצל ובתוך הבצל באזור השורשים היא עשתה חור והסתירה את המטבעות שם. כל הבצלים התייבשו ומטבעות נפלו והיא איבדה מטבע אחד וכל השנים האשימה אותי שאני גנבתי לה אותו. כשהגענו לפולין לבטום בשנת 1946, פגשנו קהילה יהודית אך באזור הזה היו פרעות וכל הזמן היינו צריכים להגן על עצמנו ולכן לא יצאנו בלילות והתבצרנו בתוך בית שהיה שייך לקהילה היהודית. משם העבירו אותנו לאוסטריה, היו שם פעילים יהודים שתפקידם להעלות יהודים ארצה. הגענו לסאלפלדן באוסטריה למחנה פליטים שהיה שייך לארגון ה"ג'וינט" ו"אונרה". הביאו לנו סוף סוף בגדים אחרי ששנים לא היו לי וקיבלנו שם אוכל. מאוסטריה העבירו אותנו לג'נואה באיטליה, את הדרך עברנו ברגל דרך האלפים השווייצרים כשאני תמיד צעדתי בראש הקבוצה. כשהגענו לג'נואה באיטליה, הביאו לנו תעודות מזויפות כדי שנוכל לעלות לרכבת ואני קיבלתי תעודה שבא מצויין שאני בעצם בן. עלינו לרכבת ואחרי כמה זמן עלו מבקרים וביקשו לראות כרטיסים, אימי עשתה את עצמה ישנה וגם אני ישנתי ואנשים ברכבת כעסו על זה שמבקר הכרטיסים צועק ומעיר אותנו ולכן הוא לא ניגש אלינו. המבקרים הורידו את כל שאר הפליטים מהרכבת ורק אותי ואת אימי לא בזכות העובדה שישנו וכך הגענו לג'נואה. בדרך לג'נואה עברנו במילאנו שם קיבלו את פנינו אנשי הסוכנות, קיבלנו בגדים ואוכל - מנות קרב של הצבא האמריקאי. אחר כך בג'נואה העבירו אותנו למחנה של הצבא הבריטי שם ישנו בפחונים, אינני זוכרת את שם המחנה. הייתי אז בת 9 והתגלה שיש לי כישרון בשירה וריקוד. אמא קנתה לי בפעם הראשונה נעליים ושמחתי בהן מאוד. משם העבירו אותנו לטורינו- אבליאנו באיטליה ושהיתי שם במוסד ילדים ואימי במוסד אחר, שם עבדה בתיקון ותפירת בגדים. חליתי בחזרת, ואושפזתי בבית חולים במשך חודש. מוסד הילדים שלח לי אוכל אך הנזירות שטיפלו בי בבית החולים לקחו לעצמן את האוכל, לא לקחו אותי להתקלח והתמלאתי כינים. אחרי שהבראתי אני ואמי התאחדנו וחיכינו לעלייה ארצה. לבסוף הפלגנו באוניה בשם "טטי" (TETI), היינו 500 איש על האוניה שהייתה קטנה

וצפופה והייתי חולה כל המסע.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

הגענו לחיפה בשנת 1948, ואת פנינו קיבלו אנשי הסוכנות. אימי החליפה את שמי לדבורה רוזנפלד, שם המשפחה של בעלה השני, איתו התחתנה לאחר המלחמה עוד בפולין. ב-1950 נולדה אחותי. שלחו אותנו לגור בירושלים והתחלתי ללמוד בבית ספר "בית חינוך". היה לי קשה מאוד בלימודים ואף אחד לא עזר לי. הכניסו אותי לכיתה ה' והייתי בת 11. לא הייתה שום תשומת לב אלי. הייתי מאוד מוכשרת בשירה ומחול וקיבלתי תפקיד ראשי וכל הילדים עשו עלי חרם ולא באתי לבית הספר שבועיים, אף אחד לא שאל לשלומי וכשחזרתי אף אחד לא שאל אותי מה קרה. הייתי אומללה מאוד שם. סיימתי ללמוד שם בכיתה ח' ועברתי לבית ספר "סליסברג" למגמת תפירה, תפרתי טוב אך זה לא התאים לי כלל. בגיל 15 פגשתי את בעלי וכשסיימתי את התיכון בגיל 19 התחתנו. למדתי באקדמיה למוסיקה, קיבלו אותי בחינם אצל חסיה לוי-אגרן. כשנפתחו בתי תלמיד בירושלים חסיה נתנה עלי המלצה לעירייה והתחלתי ללמד מחול במשך 35 שנה עד הפרישה. נולדו לי שלושה ילדים, דפנה, חיימקה וחגי.

ראיון: הילה אדיב
ירושלים. יוני 2010

עריכה: קרן אלמוג